

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/132/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8618200610
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8618200610.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: Generali Poistovňa, a. s., IČO: 35 709 332, so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, proti žalovanej: V. V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX/XX, XXX XX B., v konaní o zaplatenie 991,70 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 09.04.2019, č. k. 4Csp/23/2018-95, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 991,70 eura s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 991,70 eura od 10.04.2018 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi voči žalovanej strane náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ustanoveniami § 1, § 2 ods. 5 a § 8 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a § 642 Obchodného zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že s prihliadnutím na obsah spisu a listinné dôkazy žalobnému návrhu vyhovel, pretože žalobca uniesol dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní svojho žalobného nároku spôsobom ako tento prezentoval v žalobnom návrhu. Zo žalobného návrhu mal za zrejmé, že strany sporu uzatvorili zmluvu o vykonávaní činnosti viazaného finančného agenta. Titulom uzatvorenej zmluvy o vykonávaní činnosti viazaného finančného agenta žalovaná strana naplňovala predmet zmluvy v súlade s ustanovením § 8 zákona číslo 186/2009 Z. z., o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v nadväznosti na prílohu č. 1,2,3 ako podmienkami naplňovania tejto činnosti. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s neurčitou špecifikáciou zneužitia čísla ako poisťovacieho agenta a hlavne podpisu, nakoľko tieto vizuálne sú zhodné, teda žalovaná strana konkrétne nepreukázala podľa nej všeobecne tvrdené skutočnosti ohľadom údajnej činnosti resp. podozrení, ktoré v odpore iba všeobecne konštatovala, preto súd nemal dôvod predloženým listinám (poisťovacím zmluvám) neuveriť. Súd prvej inštancie žalobnému návrhu vyhovel, žalovaná žalobný návrh nespochybnila, žalobca v konaní zotrval na istine a jej plnení. Súd zobral zreteľ na stranami uvádzané dôvody titulom žalobného nároku, v konaní bolo preukázané, že žalobcovi vznikol nárok na vrátenie vyplatených odmien, náborového bonusu nakoľko došlo k zrušeniu poisťných zmlúv alebo k neplateniu poisťného na žalovanou sprostredkovaných poisťných zmluvách, teda zmluvný nárok na vrátenie časti odmien vyplatených v súvislosti s uzatvorenými poisťnými zmluvami. Toto na strane žalovanej vytvára záväzok na vrátenie odmeny (vyplatenej provízie) v súlade s dojednanými zmluvnými podmienkami, pričom žalovaná strana tento vzťah všeobecnou argumentáciou uznala a neuznanie nešpecifikovala. Súd prvej inštancie zároveň priznal žalobcovi z priznanej sumy -

úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 991,70 eura od 10.04.2018 (doručenia žaloby na súd) do zaplatenia.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď priznal žalobcovi náhradu trov konania proti žalovanej strane v rozsahu 100 % o ktorých súd rozhodne osobitným/samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

5. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie. Namietala, že súd prvej inštancie neprihliadol na jej tvrdenia, neoveril pravosť v zmluvách, v ktorých predpokladá, že došlo k zneužitiu jej podpisu ako osobného údajja. Namietala, že súd prvej inštancie taktiež nezobral na vedomie, že nebola od 01.06.2014 fyzicky prítomná na Slovensku a preto z uvedeného dôvodu nemohla uzatvoriť zmluvy. Z uvedených dôvodov žiadala odvolací súd o prešetrenie uvedených skutočností.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu sa žalobca v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý sa vypořiadal s argumentáciou žalovanej tak, že žalovaná nijakým spôsobom bližšie nešpecifikovala svoje argumenty a tie ani ničím nepodložila. Čo sa týka zneužitia podpisu žalovanej, žalobca je toho názoru, že poisťné zmluvy boli uzatvorené, nakoľko na všetkých zmluvách sa podpisy voľným okom zhodujú a žalovaná nepredložila žiadnen dôkaz, ktorý by potvrdzoval opak. Navrhol potvrdiť rozsudok ako vecne správny.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

8. Podľa § 2 ods. 1 zákona číslo 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov Finančným sprostredkovaním je vykonávanie najmenej jednej z týchto činností: a) predkladanie ponúk na uzavretie zmluvy o poskytnutí finančnej služby, uzavieranie zmluvy o poskytnutí finančnej služby a vykonávanie ďalších činností smerujúcich k uzavretiu alebo k zmene zmluvy o poskytnutí finančnej služby, b) poskytovanie odbornej pomoci, informácií a odporúčaní klientovi na účely uzavretia, zmeny alebo ukončenia zmluvy o poskytnutí finančnej služby, c) spolupráca pri správe zmluvy o poskytnutí finančnej služby, ak charakter finančnej služby takú spoluprácu umožňuje, d) spolupráca pri vybavovaní nárokov a plnení plynúcich klientovi zo zmluvy o poskytnutí finančnej služby, najmä v súvislosti s udalosťami rozhodujúcimi pre vznik takýchto nárokov, ak charakter finančnej služby takúto spoluprácu umožňuje, e) poskytovanie informácií o jednej alebo o viacerých zmluvách o poskytnutí finančnej služby v súlade s kritériami, ktoré si klienti zvolia prostredníctvom webového sídla alebo iných médií, ako aj predloženie porovnania jednotlivých produktov vrátane ceny a porovnania týchto produktov alebo poskytnutie zľavy z ceny zmluvy o poskytnutí finančnej služby, ak klient môže priamo alebo nepriamo uzatvoriť zmluvu o poskytnutí finančnej služby prostredníctvom webového sídla alebo iných médií.

9. Podľa § 8 zákona číslo 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov viazaný finančný agent vykonáva finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy s finančnou inštitúciou, pričom v tom istom čase môže mať viazaný finančný agent uzavretú písomnú zmluvu v jednom sektore najviac s jednou finančnou inštitúciou; to neplatí pre sektor poistenia alebo zaistenia, v ktorom môže mať viazaný finančný agent uzavretú písomnú zmluvu najviac s jednou poisťovňou vykonávajúcou len životné poistenie a zároveň najviac s jednou poisťovňou vykonávajúcou neživotné poistenie (§ 8 zákona číslo 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

10. V prejednávanej veci je predmetom odvolacieho prieskumu rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel žalobnému nároku na vrátenie vyplatených odmien a náborového bonusu v celkovej výške 991,70 eura, ktoré žalovanej žalobca vyplatil za výkon činnosti finančného sprostredkovania, z dôvodu, že došlo k zániku žalovanou sprostredkovaných poisťných zmlúv, čím na jej strane vznikla povinnosť vrátiť vyplatenú províziu.

11. Nebolo sporné, že dňa 24.06.2013 bola medzi žalobcom ako poisťovňou a žalovanou ako viazaným finančným agentom uzavretá Zmluva o vykonávaní činnosti viazaného finančného agenta v zmysle § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej len „Zmluva“), predmetom ktorej bolo vykonávanie činnosti finančného sprostredkovania pre poisťovňu podľa zákona č. 186/2009Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v platnom znení. Uvedenou zmluvou sa žalovaná zaviazala pre žalobcu okrem iného vykonávať činnosť smerujúcu k uzavretiu alebo zmene poisťovej zmluvy na poisťné produkty žalobcu, predkladať v mene žalobcu ponuky alebo návrhy na uzavretie poisťovej zmluvy na poisťné produkty a uzavierať poisťné zmluvy so záujemcami o poistenie v mene a na účet žalobcu. Za riadne vykonávanie tejto činnosti sa žalobca zaviazal vyplatiť žalovanej odplatu za podmienok špecifikovaných v Zmluve a v prílohách, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy. Podľa čl. VI Záverečných ustanovení Zmluvy Neoddeliteľnými súčasťami Zmluvy sú Prílohy: Provízne podmienky, Manuál viazaného finančného agenta a Štartovacia fixná odmena VFA.

12. Podľa Osvedčenia o zápise do registra finančných agentov a finančných poradcov vyplýva, že žalovaná bola dňa 04.07.2013 zapísaná do zoznamu viazaných finančných agentov v registri finančných agentov a finančných poradcov vedenom Národnou bankou Slovenska pod registračným číslom 174197. Zápis žalovanej v tomto zozname bol zrušený dňa 01.04.2015.

13. Žalobca tvrdil a preukazoval, že žalovaná sprostredkovala pre neho uzavretie uvedených poisťných zmlúv: 1/ poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX - poisťník: S. V., za uzavretie ktorej bola žalovanej vyplatená provízia vo výške 170,96 eura (poistenie od 24.10.2013 do 03.05.2014), 2/ poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX - poisťník: A. H., za uzavretie ktorej bola žalovanej vyplatená provízia vo výške 99,28 eura (poistenie so začiatkom poistenia od 11.06.2014 zaniklo v súlade s ust. § 802a Občianskeho zákonníka na základe žiadosti poisťníka od počiatku poistenia), 3/ poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX - poisťník: S. V., za uzavretie ktorej bola žalovanej vyplatená provízia vo výške 310,03 eura (poistenie od 06.03.2014 do 21.09.2014), 4/ poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX - poisťník: S. V., za uzavretie ktorej bola žalovanej vyplatená provízia vo výške 349,73 eura (poistenie od 15.04.2014 do 28.09.2014), 5) poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX - poisťník: K. C., za uzavretie ktorej bola žalovanému vyplatená provízia vo výške 11,70 eur (poistenie od 14.02.2014 do 06.08.2014).

14. Nebolo sporne, že v zmysle článku III bodu 5 Zmluvy v prípade ak zanikne poisťná zmluva, za ktorú bola vyplatená provízia alebo dôjde k zníženiu poisťovej zmluvy, viazaný finančný agent je povinný vrátiť poisťovní províziu alebo jej časť vo výške a spôsobom špecifikovaným v tejto zmluve a v Manuáli viazaného finančného agenta, a to aj po skončení tejto zmluvy ktorýmkoľvek spôsobom uvedeným v článku V tejto Zmluvy. Podľa časti 4 bodu 28 písm. a) Manuálu viazaného finančného agenta v prípade zániku životného alebo úrazového poistenia z dôvodu výpovede poistenia alebo nezaplatenia poistenia v prvých troch rokoch poistenia, má žalobca právo na storno vyplatenej provízie v závislosti od dĺžky trvania poistenia. Ak zanikne poisťná zmluva v prvom roku poistenia, žalobca má v súlade s podmienkami na vrátenie provízie uvedených v Zmluve nárok na vrátenie 100 % vyplatenej provízie. Podľa časti 4 bodu 28 písm. e) Manuálu viazaného finančného agenta ak dôjde k zániku/zrušeniu poisťovej zmluvy v poistení MaSR, VR a PZP, poisťovňa má právo na storno vyplatenej provízie.

15. Z obsahu spisu súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaná vo svojom odpore proti platobnému rozkazu žiadala o prešetrenie skutočnosti zneužitia jej čísla a podpisu ako poisťovacieho agenta. Nesúhlasila s výškou uplatneného nároku žalobcu na vrátenie vyplatenej provízie s poukazom na jej prítomnosť v Českej republike od 01.07.2014 z dôvodu rizikového tehotenstva, čo podľa nej môže potvrdiť jej matka.

16. Odvolací súd tu pripomína, že jedným zo základných predpokladov úspechu v sporovom konaní je unesenie dôkazného bremena, teda faktického preukázania tvrdených skutočností. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností nesie tá strana konania, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Nesplnenie dôkaznej povinnosti má za následok neunesenie dôkazného bremena, čo sa prejaví v rozhodnutí vo veci samej. Žalobkyňa na svoje tvrdenia navrhla vypočuť ako svedkyňu svoju matku, ktorá mala potvrdiť, že sa od júna 2014 fyzicky nezdržiavala na území SR. Iný dôkaz nenavrhla. Navrhovaný dôkaz však sám o sebe je nedostatočný. Dátum, od ktorého sa žalovaná nemala zdržiavať na území SR - 1.6.2014, by nebránili žalovanej uzatvoriť všetky zmluvy, okrem zmluvy s H. A..

17. Na druhej strane sa odvolací súd zaoberal podstatou nároku žalobcu. V súvislosti s namietanou výškou uplatneného nároku na vrátenie provízie a náborového bonusu odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C - 48/16, ERGO Poist'ovňa proti E. F., v ktorom sa zaoberal problematikou finančného sprostredkovania vo vzťahu k povinnosti finančného agenta vrátiť peňažnú odplatu. Predmetom tohto konania bolo aj zodpovedanie otázky, či ustanovenia spornej zmluvy, podľa ktorej nezaplatením poistného stanoveného v zmluve, uzatvorenej medzi zastúpeným a treťou osobou, buď zaniká nárok na províziu alebo sa výška tejto provízie v závislosti od trvania tejto poistnej zmluvy pomerne zníži, sú v rozpore s § 662 Obchodného zákonníka, ktorý prebral čl. 11 smernice 86/653 EHS. Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozhodnutí konštatoval, že článok 11 ods. 1, prvá zarážka smernice rady 86/653/EHS z 18. decembra 1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov sa má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje nie len na prípady úplnej nerealizácie zmluvy uzatvorenej medzi zastúpeným a treťou osobou ale tiež na prípady čiastočnej nerealizácie tejto zmluvy, teda že sa nedosiahne predpokladaný objem obchodov alebo že táto zmluva nebude trvať predpokladaný čas. Článok 11 ods. 2 a 2 citovanej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že ustanovenie zmluvy o obchodnom zastúpení, podľa ktorého je zástupca povinný vrátiť pomernú časť svojej provízie v prípade čiastočnej nerealizácie zmluvy uzavretej medzi zastúpeným a treťou osobou, nie je odchýlením v neprospech obchodného zástupcu v zmysle článku 11 ods. 3 tejto smernice. Pokiaľ časť provízie, ktorá sa musí vrátiť, je primeraná rozsahu nerealizovanej zmluvy a pod podmienkou, že nerealizácia tejto zmluvy nie je dôsledkom okolností, ktoré sú pripísateľné zastúpenému. Článok 11 ods. 1 citovanej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „okolností, ktoré sú pripísateľné zastúpenému“ sa nevzťahuje len na právne dôvody bezprostredne vedúce k ukončeniu zmluvy uzatvorenej medzi zastúpeným a treťou osobou ale vzťahuje sa na všetky právne a skutkové okolnosti, ktoré sú pripísateľné zastúpenému, ktoré zapríčinili nerealizáciu zmluvy

18. Odvolací súd ďalej konštatuje, že predmetom pracovného pomeru je práca, ktorá spĺňa určité právne charakteristiky. Pojem závislej práce vychádza zo všeobecnejšieho pojmu práce ako ľudskej činnosti, ktorá musí vykazovať znak užitočnosti, dovolenosti a súladu s dobrými mravmi. Nie je rozhodujúce, či ide o fyzickú alebo duševnú činnosť. Správna právna identifikácia pojmu závislá práca sa má skúmať aj v nadväznosti na vymedzenie pojmu zamestnanca.

19. Úprava definície závislej práce v Zákonníku práce súvisí s tým, že v aplikačnej praxi často dochádza k prípadom, keď sú zamestnanci nútení k zmene svojho pracovnoprávneho statusu, a to napriek tomu, že tieto fyzické osoby majú naďalej vykonávať tú istú prácu. Takýmto spôsobom sa zamestnanci menia na podnikateľov (samostatne zárobkovo činnú osobu), a to aj napriek skutočnosti, že nedochádza k naplneniu základných charakteristík podnikania (predovšetkým takáto osoba nevykonáva činnosť za účelom dosiahnutia zisku). Výber správnej zmluvnej formy výlučne závisí od obsahu vykonávanej práce. Ak má vykonávaná práca znaky závislej práce, na výkon takejto práce musí byť uzatvorený pracovnoprávny vzťah. Nemožno tiež opomenúť, že zabezpečovanie výkonu závislej práce v iných ako v pracovnoprávných vzťahoch, má aj nepriaznivé ekonomické a sociálne dopady.

20. Odvolací súd pripomína, že tzv. nepravú živnosť, keď samostatne zárobkovo činná osoba vykonáva pre zamestnávateľa činnosť, ktorá vykazuje znaky závislej práce, možno právne kvalifikovať ako skrytý pracovnoprávny vzťah.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. Bude úlohou súdu prvej inštancie dôkladne vyhodnotiť podstatné okolnosti, ktoré mali za následok predčasné ukončenie predmetných poistných zmlúv tak, aby sa pri uložení povinnosti žalovanej vrátiť nedôvodné získané provízie neodchýlil v jej neprospech, ak by dôvody vedúce k ukončeniu zmlúv uzatvorených medzi zastúpeným a poistníkmi bolo možné pripísať zastúpenému, v tomto konaní žalobcovi. V prejednávanej veci podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné sa vyporiadať s tým, či nejde o tzv. nepravú živnosť. V prípade nepreukázania tzv. nepravého živnosti je potrebné posúdiť zmluvné ustanovenia o vrátení provízie zo zásadami poctivého obchodného styku, prípadne dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka.

23. Po opätovnom posúdení veci súd prvej inštancie rozhodne a svoje rozhodnutie dostatočné odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavkám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách celého konania (396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).